

**Lietuvos Respublikos Prezidentui
j.e. Gitanui Nausėdai**

Kopija: Lietuvos Respublikos Seimo nariams

2020-11-19

**PILIEČIŲ INICIATYVINĖS GRUPĖS „TALKA UŽ LIETUVOS VALSTYBINĘ KALBĄ“
KREIPIMASIS**

Dėl kandidatės į LR Teisingumo ministrus advokato padėjėjos Evelinos Dobrovolskos

Jūsų Ekscelencija,

Prašome atmesti advokatės padėjėjos Evelinos Dobrovolskos kandidatūrą į Teisingumo ministrės pareigas. Šalia labai abejotinos jos kompetencijos vadovauti tokiai sudėtingai ir itin didelių problemų turinčiai sričiai kaip teisingumas, ši kandidatė yra nepriimtina dėl veiklos prieš Lietuvą, dėl nepagarbos mūsų šalies konstitucinėms vertybėms, dėl sumaišties kėlimo valstybės teisinėje sistemoje.

Pagal konstitucinio įstatymo reikalavimus prieš dvi Seimo kadencijas piliečių iniciatyvinė grupė „Talka už Lietuvos valstybinę kalbą“ surinko beveik 70000 piliečių parašų, reikalaujančių svarstyti įstatymo projektą, nustatantį piliečių asmenvardžių rašybos tvarką asmens tapatybės dokumentuose (Projekto Nr. XIIP-3796). Šiuo projektu buvo siekiama išsaugoti Konstitucijos ginamą principą, kad piliečių asmenvardžiai oficialiuose valstybės dokumentuose būtų rašomi valstybine kalba. Asmenvardžių įrašai piliečių asmens tapatybės dokumentuose pagal projektą būtų leidžiami ir kitomis kalbomis, tačiau nepakeičiant pagrindinio įrašo valstybine kalba. Tokia pat tvarka yra ir kaimyninėje Latvijoje, kurios raštvedyboje nuosekliai laikomasi fonetinės rašybos ir asmenvardžių formos valstybine kalba ir kuri yra apginta tarptautiniuose teismuose.

Apgailėtina, kad dvi pastarąsias kadencijas Seimas nevykdė konstitucinio įstatymo dėl piliečių įstatymų leidybos iniciatyvos teisės ir neorganizavo aukščiau minėto projekto svarstymo Seime. Tuo tarpu Lietuvos administraciniuose teismuose buvo nuolat keliamos bylos, siekiant įteisinti piliečių asmenvardžių rašybą nevalstybine kalba, t.y., nesilaikant lietuvių kalbos rašybos taisyklių. Šių procesų iniciatorius buvo „Europos žmogaus teisių fondas“ (EŽTF), kurio vadybininkė buvo aukščiau minėta Evelina Dobrovolska (tuo nesunku įsitikinti ir iš šio fondo interneto svetainės, žr. www.efhr.eu, taip pat čia <https://lt.efhr.eu/2012/12/28/pakeisk-varda-ir-pavarde-instrukcija-zingsnis-po-zingsnio-2/> bei čia <https://lt.efhr.eu/asmenvardziu-rasyba/pakeisk-varda-ir-pavarde-instrukcija-zingsnis-po-zingsnio/>). EŽTF buvo įsteigtas Lenkijos Respublikos Senato iniciatyva ir buvo Lenkijos Respublikos Senato finansuojamas. EŽTF taip pat inicijavo bylą Europos Teisingumo teisme „Vardyn prieš Lietuvą“,

siekiant to paties tikslo – asmenvardžių rašybos įteisinimo, nesilaikant lietuvių kalbos rašybos taisyklių bei jos abėcėlės. Nors tarptautinę bylą EŽTF pralaimėjo (ETT nustatė, kad ši sritis yra nacionalinės teisės kompetencija), o Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas asmenvardžių rašybos klausimą galutinai išsprendė savo 2017 m. sprendimu, kaip gindamas tvarką, kai šalia piliečio asmenvardžio, parašyto laikantis rašybos valstybine kalba, gali būti padarytas įrašas ir kita kalba (<https://www.teismai.lt/lt/naujienos/teismu-pranesimai-spaudai/lvat-issprende-klausima-del-raidziu-q-x-ir-w-rasybos-lietuvos-pilieciu-pasuose/4406>, bylos Nr. eA-2413-662/2017).

Tačiau kandidatė į Teisingumo ministrus E. Dobrovolska ir toliau atstovavo EŽTF veiklą, inicijuojant bylas Vilniaus apygardos administraciniame teisme, o taip pat kituose teismuose, siekdama pasinaudoti spragomis, kai teismai ne visada vadovaujasi patvirtinta teismų praktika, o taip pat tuo, kad Vilniaus savivaldybės pareigūnai dėl viešai skelbiamų politinių-ideologinių motyvų blokuodavo kreipimąsi į apeliacinę instanciją. Taigi, EŽTF, tokia savo veikla vykdydamas kaimyninės valstybės institucijų užduotis pakeisti lietuvių kalbos rašybos sistemą, sąmoningai ignoravo ne tik labai aiškius Lietuvos Respublikos Konstitucijos reikalavimus, bet ir nesilaikė tarptautinių teismų išaiškinimų, negerbė Konstitucinio Teismo ir įsiteisėjusių galutinės instancijos administracinio teismo sprendimų, siekė juos apeiti, keldamas sumaištį Lietuvos teisinėje sistemoje.

Tokio fondo atstovė niekaip negali būti paskirta Lietuvos Respublikos Teisingumo ministre. Ji ne tik neturi tam kompetencijos, bet ir vienintelis jos „nuopelnas“ Lietuvos teisingumo sistemai, tai jos ardomoji veikla teismuose, teisinis ir etinis nihilizmas, siekiant paneigti Lietuvos Respublikos Konstituciją.

Reikalaujame laikytis LR Konstitucijos, Prezidento ir Seimo nario priesaikos, nes:

1. Pagal LR Konstituciją valstybinė Lietuvos Respublikos kalba yra lietuvių kalba;
2. Konstitucinis Teismas 1999 m. spalio 21 d. patvirtino, kad valstybinė lietuvių kalba yra konstitucinė vertybė, kuri „saugo tautos identitetą, integruoja pilietinę tautą, užtikrina tautos suvereniteto raišką, valstybės vientisumą ir jos nedalomumą, normalų valstybės ir savivaldybių įstaigų funkcionavimą ir yra svarbi piliečių lygiateisiškumo garantija, nes leidžia visiems piliečiams vienodomis sąlygomis bendrauti su valstybės ir savivaldybių įstaigomis, įgyvendinti savo teises ir teisėtus interesus“, o taip pat nustatė, kad „asmens vardas ir pavardė piliečio pase turi būti rašoma valstybine kalba“.
3. Lietuvos Respublikos ir Lenkijos Respublikos draugiškų santykių ir gero kaimyninio bendradarbiavimo sutartis keisti abėcėlės neįpareigoja: ji numato teisę vartoti savo vardus ir pavardes pagal tautinės mažumos kalbos skambesį, o ne pagal rašybą lenkų kalba.

Pabrėžtina, kad įvedant chaotišką piliečių asmenvardžių rašybą būtų pakenkta ne tik valstybei ir jos funkcijų vykdymui, bet būtų padaryta neatitaisoma žala lietuvių kalbai, jos sistemai, kuri yra panaši į latvių. Apie tai ne kartą rašė žymūs lietuvių kalbos autoritetai (žr. Vincas Urbutis „Lietuvių kalbos išdavystė“, 2007). Sugriovę abiem gyvosioms baltų kalboms bendrą raštvedybą valstybine

kalba paremtą asmenvardžių fonetine rašyba, kartu sugriautume ir baltų geopolitinės vienybės principą.

Valstybinės kalbos politika yra kompleksinė sistema, kurioje reikšmingas kiekvienas elementas. Nusistovėjusios asmenvardžių rašybos keitimai suponuotų abejones ir nusistovėjusia vietovardžių rašybos praktika, o tai turėtų neigiamos įtakos ne tik valstybinės kalbos statusui, bet ir sukeltų nemažai politinių bei lingvistinių problemų, kurių pasekmės gali būti toli siekiančios.

Jūsų Ekscelencija, rinkimų kampanijoje Jūs ne kartą pasisakėte už Lietuvos valstybinės kalbos statuso išsaugojimą ir piliečių asmenvardžių rašybos tvarkymą Latvijos pavyzdžiu. Labai tikimės, kad šių įsipareigojimų nuosekliai laikysitės ne tik nepatvirtindamas tokių Vyriausybės narių, kurie veiktų prieš Lietuvos Respublikos Konstituciją, bet ir vetuodamas visus teisės aktus, kuriais bus siekiama paneigti mūsų šalies konstitucines vertybes.

Piliečių iniciatyvinės grupės „Talka: už lietuvių valstybinę kalbą“ nariai, pateikę Lietuvos piliečių parašus Vyriausiajai rinkimų komisijai:

Nijolė Balčiūnienė

Jonas Burokas

hab. dr. Kazimieras Garšva

kunigas Robertas Grigas

Mindaugas Karalius

vyskupas emeritas Jonas Kauneckas

dr. Vytautas Rubavičius

Vytautas Sinica

Gintaras Songaila

Gediminas Storpirstis

Povilas Urbšys

Jonas Vaitkus

Jonas Vaiškūnas

Jonas Vaiškūnas, tel. 8 682 14559, el. p. Jonas.Vaiskunas@gmail.com

Mindaugas Karalius tel. 8 699 30861, el. p. Mindaugas@mklaivyba.lt